Shemuel, Week 51: Chapter 15: Go to War with Amalek

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Eternal War with Amalek

1. Shemot 17:8-16, JPS 1985 tr. (sefaria.org)

וַיָּבֹא צְמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֵׁע בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הָלָחֶם בַּצְמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נָצָב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמֵטֵּה הָאֱלֹקִים בְּיָדִי: וַיַּעשׁ יְהוֹשֵע כַּאֲשֶׁר אָמֵר לוֹ מֹשֶׁה לְהָלָחֵם בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אָהַרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגּבְעָה:

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבֵר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִים יָדוֹ וְגָבַר עֲמֶלֵק: וִידֵי מֹשֶׁה כְּבִדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׁימוּ תַחְתִּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֵּרוְ וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדֵיו מִזָּה אֶחָד וִמָּה אֶחָד וַיָּהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בּא הַשֶּׁמֶשׁ: וַיַּחָלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמַלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב:

וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זָכָרוֹן בַּסֶּפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֵׁעַ כִּי מָחֹה אֶמְחֶה אֶת זַכֶר עֲמָלֵק מְתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבַּח וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ד' נָסִי: וַיֹּאמֵר כִּי יַד עַל כֵּס קָה מִלְחַמַה לַד' בַּעֲמֵלֶק מָדֹר דֹר:

Amalek came and fought with Israel at Rephidim. Moses said to Joshua, "Pick some men for us, and go out and do battle with Amalek. Tomorrow I will station myself on the top of the hill, with the rod of Gd in my hand." Joshua did as Moses told him and fought with Amalek, while Moses, Aaron, and Hur went up to the top of the hill.

Then, whenever Moses held up his hand, Israel prevailed; but whenever he let down his hand, Amalek prevailed. But Moses' hands grew heavy; so they took a stone and put it under him and he sat on it, while Aaron and Hur, one on each side, supported his hands; thus his hands remained steady until the sun set. And Joshua overwhelmed the people of Amalek with the sword.

Then the Lord said to Moses, "Inscribe this in a document as a reminder, and read it aloud to Joshua: I will utterly blot out the memory of Amalek from under heaven!" And Moses built an altar and named it Hashem-nissi. He said, "It means, 'Hand upon the throne of the Lord!' The Lord will be at war with Amalek throughout the ages."

2. Devarim 25:17-19, JPS 1985 tr. (sefaria.org)

3. Commentary of Rabbi Abraham Ibn Ezra to Shemot 17:14

בעבור שהכעיס את ד', כי אלופי אדום נבהלו מפחדו בעבור האותות שעשה במצרים ובים, וככה מואב ופלשת. והנה זה עמלק שמע גבורת ד' בעבור עמו ישראל. והנה בא ממקום רחוק להלחם עם ישראל ולא פחד מד'.

Because he angered Gd, for the leaders of Edom were terrified of Gd because of the signs He had performed in Egypt and at the sea, and so were Moab and Philistia. Amalek heard of the might that Gd had performed for His nation, Israel, and he came from afar to battle Israel, and he did not fear Gd.

4. Rabbi Moshe Sternbuch, Teshuvot v'Hanhagot 2:344

The main impurity of Amalek is "happened upon you", that all is happenstance. Even after the open miracles and wonders of the exodus from Egypt, they came, as sorcerers, claiming that all was a lie and happenstance.

5. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Ein Ayah to Berachot 58a

עמלק נצב כצר לישראל, עינו היתה רעה במה שיצאו ישראל לחדש בעולם שתהי' אומה מתנהגת במלכותה ע"פ גאון שם ד', אע"פ שלא התנשאה על יתר העמים לכבוש אותם תחת ידיה. ובאשר שדבר זה הוא מוכרח שתהי' אומה בעולם שהכח היותר שבמלכותה יהי' שם ד' אמונתו ובטחונו אהבתו ויראתו. ע"כ עמלק המתנגד לזה וסעיפיו יהיו עדר אבד.

Amalek stands as a foe of Israel, his eye evil against that which Israel emerges to create in the world, a nation which runs its empire in the power of the Name of Gd – even though she does not elevate herself over other nations, to conquer them beneath her hand. And because this must be, for a nation to exist which has as the greatest power in her empire the Name of Gd, its loyalty and its faith, its love and its awe, therefore, Amalek, which opposes this, and its branches, are a lost flock.

6. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Ein Ayah to Berachot 54b

משה רבינו ע"ה בעצמו לא הי' אפשר לו לעשות המלחמה בעמלק. עמלק שהוא שטנם של ישראל ומנגדם. להעין הצופיה עד סוף כל הדורות, כאדון הנביאים אשר "בכל ביתי נאמן הוא" כתוב עליו, הוא רואה שעוד יש צורך גם בעמלק, כי עוד לא נטהרו ישראל לגמרי עד שלא יהי' צורך לעולם בכח המנגד להם. ע"כ ידי משה כבדים, ובכחו העצמי הי' כמוכרח להוריד ולהניח ידיו...

Moshe Rabbeinu himself could not fight this war against Amalek. Amalek, the obstruction and opponent of Israel. For the eye which gazes to the end of all generations, like the master prophet about whom is written, "In My entire house, he is the loyal one," sees that there is still a need for Amalek. Israel is not yet fully purified, to the point where an opponent will no longer be needed. Therefore, Moshe's hands were heavy, and with his own strength he was as though compelled to take down and put down his hands...

7. The subsequent record in Tanach

Bamidbar 14
 Second attack by Amalek, with Canaan

Shoftim 3 Attack by Amalek, with Moav
Shoftim 6 Attack by Amalek, with Midian

Shemuel I 15
 King Shaul's attack, and mercy for Agag
 David's attack on behalf of the Plishtim

Shemuel I 30:1-3 Amalek burns down Tziklag, and kidnaps the women and children

Shemuel II 1 An Amalekite kills King Shaul

Divrei haYamim I 4:43 Shimon goes to war against Amalek, successfully

8. Bereishit 36:12

ַוְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו וַתַּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת עֲמָלֵק...

And Timna was a concubine for Eliphaz, son of Esav, and she birthed to Eliphaz Amalek...

9. Talmud, Sanhedrin 99b

"אחות לוטן תמנע" מאי היא? תמנע בת מלכים הואי, דכתיב "אלוף לוטן אלוף תמנע" וכל אלוף מלכותא בלא תאגא היא. בעיא לאיגיורי, באתה "אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה, הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו. אמרה, "מוטב תהא שפחה לאומה זו ולא תהא גבירה לאומה אחרת." נפק מינה עמלק דצערינהו לישראל. מאי טעמא? דלא איבעי להו לרחקה.

"The sister of Lotan was Timna." Who was she? Timna was a daughter of kings, as it says, "Aluf Lotan, Aluf Timna," and each *aluf* is an uncrowned empire. She wanted to convert, and came to Avraham, Yitzchak and Yaakov, but they did not accept her. She became a concubine for Eliphaz ben Esav, saying, "Better a maid for this nation, and not a matron for another nation." Amalek, who pained Israel, emerged from her, because they should not have distanced her.

10. Bereishit 36:43

אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום...

Aluf Magdiel, Aluf Iram, these are the *alufim* of Edom...

11. Rabbi Levi ben Gershom (Ralbag) (14th century France), Commentary to Kings I 22:38 #34

ראוי לאדם כשיפול בידו במלחמה מי שהוא תמיד לו ולעמו לקוץ מכאיב, שלא יחמול עליו, אך יבער אותו מן הארץ פן ימצא לו מקום אחר זה אם ימלט להשחית הוא ועמו לפי היכולת.

If someone who was always a painful thorn for him and his nation should fall into his hands in war, it would be appropriate not to have mercy on him, but to eliminate him from the land, lest he find another opportunity, should he escape, to destroy him and his nation as he is able.

12. Rabbi David Kimchi (Radak) (12th-13th century France), Commentary to Kings I 20:35

והחמלה על הרשעים אכזריות, כי ידוע כי סופם לעשות מלחמה.

Mercy on the wicked is cruelty, for it is known that they will wage war in the end.

13. Rabbi Joseph Dov Soloveitchik, Fate and Destiny, footnote 25, citing Rabbi Moshe Soloveitchik

If any people seeks to destroy us, we are commanded to do battle against it when it rises up against us, and this battle of ours is an obligatory war on the basis of the verse from Exodus (17:16), "The Lord will have war with Amalek from generation to generation."

14. Rabbi Avraham Bornzstain, Avnei Nezer Orach Chaim 508:3

דשניא ז' אומות שחוטאים בעצמם ועושים כל התועבות ונחייבו מיתה... אבל זרע עמלק שנענשין בעון אבותם, ולכאורה הא כתיב "לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות." אך שגלוי וידוע לפני הקב"ה ששנאתם טמונה בלבם, פוק חזי מעשה המן האגגי, ובאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם כתיב "פוקד עון אבות על בנים."

The seven nations are different; they sin themselves, and perform all of the abhorrent acts, and are liable for death... But the seed of Amalek are punished for the sin of their ancestors, and apparently it says, "Fathers shall not be killed for their children and children shall not be killed for their parents!" But it is known before Gd that their enmity is stored in their hearts. Go see the story of Haman the Aggagite! And for those who carry on their ancestors' sins it is written, "He visits the sin of ancestors on their children."

15. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Melachim 6:4, with Raavad

שבעה עממין ועמלק שלא השלימו אין מניחין מהם נשמה...

השגת הראב"ד: א"א זה שבוש אלא שיכול לומר השלימו לקבל המצות.

The seven nations and Amalek who do not make peace – you shall not leave any soul...

Raavad: This is incorrect, but one could say "make peace" to accept the mitzvot.

16. Talmud, Gittin 57b

מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק.

Among Haman's grandchildren taught (learned?) Torah in Bnei Brak.

17. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Mussar Avicha: Middot haRa"ayah, Ahavah 6

מדת האהבה השרויה בנשמת הצדיקים היא כוללת את כל הברואים כולם, ואינה מוציאה מן הכלל שום דבר ולא עם ולשון, ואפילו עמלק אינו נמחה כי-אם מתחת השמים, אבל ע"י הזיכוך מתעלה הוא לשורש הטוב, אשר הוא מעל לשמים, ונכלל הכל באהבה העליונה, אלא שצריך כח גדול וטהרה עצומה ליחוד נשגב זה.

The trait of love which resides in the souls of the righteous includes all creations, and does not exclude anything, any nation or tongue. Even Amalek is only eradicated from beneath the heavens, but via purification it is elevated to a good root, which is above the heavens, and all of it is included in the higher love, but it needs a great force and mighty purity for this lofty unification.

18. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Orot haKodesh III Chassidut 13, pg. 326

כשאנו מתבוננים על האגדה האומרת "מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק" אנו חודרים לעומק החסד, שאין לנו להסחף בזרם של שנאה גם על האויב היותר נורא. ומזה אנו דנים דין קל וחומר לאותם שהם גורמים לנו צער בדעותיהם וענייני הריסה שלהם.

When we contemplate the *aggadah* that teaches, "Among Haman's grandchildren taught (learned?) Torah in Bnei Brak," we penetrate to the depths of generosity. We should not be washed away in the flow of hatred, even for the worst enemy. And from this we should deduce logically for those who cause us pain with their views and destructions.

19. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, cited in Moadei haRa"ayah pg. 241

כך שנינו בהלכות שבת: סתם מחיקה קלקול הוא, ואין מחיקה נחשבת למלאכה אלא כשהוא מוחק על מנת לכתוב, כי רק אז זו פעולה שמגמתה תיקון. ומכאן יש ללמוד לגבי מצות מחיית עמלק, אל יחשוב החושב כי לפנינו מצות מחיה גרידא, מצות מחיקה ותו לא, שהרי כאמור זו רק מקלקלת. אלא הואיל ומגמת עמלק היתה לפגוע בעם הנושא את שם ד' בעולם, בעם שעמו כרת הקב"ה ברית, ושהוא כסא ד' בעולם, לכן מצות מחית עמלק היא מחיקה על מנת לכתוב, על מנת לתקן עולם במלכות ד'...

So we have learned in the laws of Shabbat: Erasure, in general, is destructive, and erasure is not considered *melachah* unless one erases in order to write, for only then is it an action with the goal of improvement. From here one may learn for the mitzvah of eradicating Amalek. One should not think that this is a mitzvah of simple eradication, a mitzvah of erasure and nothing more, for as has been said, that would be destructive. But since the goal of Amalek was to strike the nation which carried the Name of Gd in the world, the nation with whom Gd struck a covenant, which is the throne

of Gd in the world, therefore the mitzvah of eradicating Amalek is erasure which is in order to write, in order to prepare the world in the empire of Gd...

20. Rabbi Aharon Lichtenstein, Developing a Torah Personality,

https://etzion.org.il/en/being-frum-and-being-good-relationship-between-religion-and-morality

What makes this problem more acute is the fact that it arises particularly in individuals who are morally and spiritually sensitive. Those who are relatively coarse are not concerned with these issues. Who is troubled by the command to wipe out Amalek? Those people who have succeeded in developing the kind of moral sensitivity that is important to us.

15:1-3 The Command

21. Rashi to Shemuel I 15:1

פעם אחת נסכלת, עתה הזהר בעצמך:

22. Radak to Shemuel I 15:1

כיון שנמשחת למלך על ישראל צריך שתעשה מה שמצוה עליך לעשות והוא מלחמת עמלק, ואמרו רבותינו ז"ל (סנהד' כ:) "שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ למנות עליהם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות בית הבחירה" ועל זה המלך נאמר וירם מאגג מלכו:

23. Abarbanel to Shemuel I 15:3

ולפי שלא יחשוב אדם שהיתה המלחמה הזאת כדרך שאר המלחמות לשלול שלל ולבוז בז ולקחת אותם לעבדים, לזה צוהו שיחרים את כל אשר לו... ומפני זה גם כן זכר בימי אסתר (אסתר ט' י') שישראל בנקמם מאויביהם בבזה לא שלחו את ידם...

24. "Asher Heini"

בקום עלינו אדם רשע, נצר זדון מזרע עמלק... ולא זכר רחמי שאול כי בחמלתו על אגג נולד אויב...

25. Midrash, Eliyahu Rabbah 22

...לא שכרו של אגג שהיה בוכה ומתאנח על עצמו שהיה חבוש בבית האסורין, אמר, "אוי לי שמא אבד זרעי מן העולם," יצא ממנו לעולם המן הרע?...

26. Yalkut Mei'am Lo'eiz to Esther, in the name of Rambam on Megilat Esther

והמן בא מאגג, ששאול השאירו בחיים, ואגג הזדקק עם בתולה, והרתה באותו לילה...